

OF IEDEREEN GAAT DOOD

Siel Verhanneman

OF IEDEREEN
GAAT DOOD

Angèle

*Dwang is de dood in een maatpak, het staat je voor lange tijd
goed totdat er*

*kreukels en vlekken in komen, het houten hangertje aan de
schoorsteen-
mantel kromtrekt door regenbuien in kragen: gooi nog een
houtje op de*

*kachel, zet de fluitketel op maar laat hem niet fluiten want
het schelle en
onze glazen oren, pak dan eindelijk de schroevendraaiers uit
de besteklade.*

- MARIEKE LUCAS RIJNEVELD, 'Dwang is de dood in een maatpak',
in: *Fantoommerrie*

*Het gebeurt meestal als de twijfel en de faalangst op hun
maximum staan.*

(Je wordt continu) gered door de gong.

En nog een keer.

En nog een keer.

*Als je niet meer gered wordt door de gong, dan is de match
al uitgespeeld voor je eraan begint.*

Dan ben je eigenlijk al dood.

- PHILIPPE VANDENBERG over zijn werk

PROLOOG

Het is jammer dat ze zo eindigden. Dat ze door de realiteit tot twee aparte mensen werden gedreven. Ze waren goed zo, als één mens. Wordt ze ooit nog de vrouw die ze voor hem was? Blijft hij voor altijd als een schild op haar rug rusten, als een tweede huis dat ze overal meedraagt?

Ze begint opnieuw nu. Het is genoeg geweest. Hij is daar waar hij is, en zij staat hier. Voor een auto. Op weg naar werk. Zonder hem voelt niets nog als het hare.

Een auto.

Een werk.

Veel vroeger dan gewoonlijk stond ze op. Ze weet dat ze die tijd nodig heeft om op de knop van de autosleutel te duwen. Het zijn de fietsende schoolkinderen, de gehaaste voetstappen van vreemden, hier en daar een blad dat al kraakt, de schemer. Het leidt haar af, het halfduister voert haar terug naar hem. Als een matte foto verschijnt hij op haar autoruit. Ze blijft kijken tot zijn grijns uit de korrel stapt en de groeven van zijn vingers scherp worden. Weer de groeven worden waarvan haar tong zo graag de lijntjes volgde.

Ze rukt haar blik los van het beeld en focust op wat zich rondom haar afspeelt, zo lang tot het vreemde attributen worden. De fietsende schoolkinderen. De voetstappen. De blade-
ren. Geen schemer meer. Mens en herinnering, losgekoppeld.

Net op het moment dat ze haar hand naar de autodeur wil brengen, ruikt ze hem. Ze sluit haar ogen. De vorige drie keer dat ze de auto probeerde in te stappen kneep ze in haar bil en liep terug naar huis. Waar de living weer het decor is van eenzame monologen.

Ze mist zijn schouders.

Deze keer blijft ze staan, want deze keer zal ze instappen.

‘Ik zal instappen’, fluistert ze.

Het is maandag. Ze begint opnieuw nu. ‘Ik begin opnieuw nu.’

Het is genoeg geweest. Ze mist hem.

‘Ik mis je’, zegt ze hardop.

Ze stapt in.

Ze weet niet goed hoe haar mensen er voor de buitenwereld uitzien. Wanneer ze voor haar zitten in de muntgroene fluwelen zetel kan ze het niet laten hen in gedachten te zien lopen op straat. Wie valt op? Zou ze hun een goeiemorgen knikken, mocht ze hun verhaal niet kennen? Wie zou haar blik blijven vasthouden? Met wie zou ze flirten?

Ze kan gemakkelijk haar auto parkeren, de straat op gaan en doen alsof. Doen alsof alle voorbijgangers cliënten zijn. Dan laat ze haar onderlip tussen haar tanden glijden voor de mannen en kamt ze uitdagend met haar vingers door de lichte golven in haar haar voor de vrouwen.

Welk leven is het echtst? Dat binnen haar vier muren of dat waarvan cliënten denken dat het van hen is? Hun bijzonderheden kunnen haar tijdens gesprekken ver weg brengen en dan moet ze zichzelf knijpen om weer in de sessie te komen. Haar levendige verbeelding zorgt ervoor dat ze het leven van haar cliënten even kan overnemen en hun oplossingen kan aanreiken alsof ze uit hun eigen lijf komen. Haar lijf wordt hun lijf.

Ze kan nu nog niet parkeren. Het heeft haar weken gekost de durf te vinden en zichzelf weer achter het stuur te sleuren. Ze moet doorrijden.

Saskia heeft altijd al een levendige verbeelding gehad. Ze kan in haar hoofd heel scherp mensen zien die ze nog nooit heeft ontmoet, of conversaties voeren die nog moeten plaatsvinden. Dan loopt ze door haar loft terwijl ze met haar handen gebaren maakt of even hardop lacht. Ze herhaalt situaties, brengt verbeteringen aan, tot alles gevormd is zoals ze het zelf

wil meemaken. Het lijken wel kleine toneelstukjes die ze in haar eentje opvoert, en wanneer ze van een afstand naar zichzelf kijkt, schaamt ze zich. Dat ze zich zo laat meevoeren in verzonnen toestanden. Het voelt als tijd smokkelen, beelden smokkelen. Een extra leven gefantaseerd in haar hoofd. Gekoesterd, want ze hoeft het met niemand anders te delen. Nu ze ouder is, komt het enkel in vlagen. Soms had ze dat tweede leven niet nodig. Soms was het haar enige leven.

Na het laatste gesprek van de dag blijft ze normaal nog een kwartier in haar praktijk. Niet langer, maar ze heeft die minuten nodig om alles wat achteraf nog binnensijpelde op te schrijven. Ze wil bij het begin van een volgende sessie die exacte gevoelens weer kunnen oproepen en dat lukt niet zonder belangrijke details te noteren.

Dat er ‘tranen in ogen’ stonden bijvoorbeeld, maar ‘niet over wangen’ rolden.

Dat zijn stem zich voor de eerste keer verhief, maar er ‘geen echte woede’ uit kwam.

Zulke dingen, heel letterlijk. Tijdens de gesprekken probeert ze ook notities te maken. Aan haar handschrift kun je zien wat voor soort sessie het was. Intensief, wanneer er geen krullen en opvallende rondingen aan haar letters zitten. Niet dat ze in volle actie niet mooi kan schrijven, het lijkt haar alleen onrespectvol om op zulke gewichtige momenten aan een goede lus voor de l te denken.

Vandaag is Saskia’s eerste werkdag. Het is de eerste keer sinds een half jaar dat ze de weg naar haar praktijk weer aflegt. Het gaat vlot, tot ze nog maar een paar straten van het gebouw vandaan is. Vroeger verliep deze route anders, zorgelozer. Als een glijbaan opklimmen, je laten vallen en geen enkele moeite hoeven doen om op je bestemming te landen.

Haar eigen loft ligt in een dorp net buiten de stad. In een afgelegen, nieuwe wijk. Alles is er heel strak en modern met grijze huizen en ze hebben er meteen een stuk of tien neergezet. Eigenlijk had ze zichzelf voorgenomen in een echt rijhuis te gaan wonen. Zo'n typische smalle maar toch diepe woning waar hier en daar nog iets aan verbouwd moet worden. Gemaakt voor van die huisje-tuintje-boompjemensen die alles in de juiste volgorde doen: verliefd worden, trouwen, kinderen krijgen, kleinkinderen, en sterven na een goed genoeg leven. Wanneer ze voor zo'n huis zou kiezen, zo'n straat, en die tuinen en bomen, dan zouden het trouwen en de kinderen wel volgen.

De loft kan altijd weer verkocht worden, denkt ze, ze zal er niet blijven voor de rest van haar leven. Ze hoeft daar niet te blijven.

Onderweg naar het werk haakt het ene rondpunt zich aan het andere. Net voordat ze de juiste straat in moest slaan, bleef ze haperen. De bestuurder achter haar begon al te claxonneren hoewel het nog niet echt nodig was, en ze volgde haar twijfel in plaats van haar doel. Ze gaf haar stuur een korte ruk en nu rijdt ze al tien minuten in dezelfde cirkel rond. Het is niet zo dat haar hart sneller begint te kloppen, ze krijgt geen zweethanden of buikkrampen, die is ze al voorbij. Ze zit halverwege haar glijbaan en beseft simpelweg dat ze niet meer terug kan.

Ze denkt aan zes maanden geleden.

Is ze al klaar voor deze glijbaan, voor de zandbak waarin ze zal landen? Hoe is het ooit zover kunnen komen? Dat ze met opzet de verkeerde straten inslaat? Dat ze de juiste straten vermijdt?

Hoe heeft ze ooit zo de foute bochten kunnen nemen?

Hij kleefde als krijstof de hele dag aan haar lijf. Bij alles wat ze aanraakte werd ze eraan herinnerd. Aan een liefde die irritant en ruw was en met een waterstraal uitgewist kon worden. Of in strepen aan een kleed afgeklopt. Hij was het niet echt. Het was een beeld van hem dat in twee witte handen op haar zwarte jurk lag. Ze staarden haar aan. Wanneer ze in haar zetel zat, was ze bang dat cliënten hem zouden zien.